Poornam Ecovision

पूर्णमिदं

जुलै-ऑगस्ट २०२५

Bimonthly Report

July and August 2025

eYantran (E-waste and Plastic Waste Management)

Total Society Drives	: 150+
Number of donors	: 2050
Ongoing Weekly E-waste Collection Centers	: 17
E-waste Collection	: 6300 kg
Plastic Waste Collection	: 3200 kg
Door to door E-waste collection	: 2503 kg
Device Donated	: 31

Volunteering Engagement

Corporate activities	: 2
College activities	: 3
Ecofriend activities	: 2
Ecofriend engaged	: 19
College student engaged	: 132
New volunteer registered	: 29

Paripoornam (Fabric Up-cycling)

Cloth Collection	: 4116 kg
Cloth donation	: 4437 kg
Number of bulk orders	: 4
Number of new product samples	: 3
No of promotional stalls	: 5

Green Consultancy

Running Composting Units	: 5
Running Rain Water Harvesting Units	: 11
Waste processed	: 921 kg/day
Rainwater conserved	: 30,46,467 Lit/annum
Total Compost Kit Delivered in July - August	: 6

Wet Waste to Wonder : Bioenzymes Driving Clean & Green Waste Management

Bioenzyme is a natural liquid cleaner. It is made at home by fermenting fruit and vegetable peels and flower petals with jaggery and water. They are also known as eco-enzymes or garbage enzymes. This liquid can clean our home, remove bad odours, and even help in gardening. Dr. Rosukon Poompanvong, a Thai environmentalist and pioneer of organic farming, is regarded as the founder of bioenzymes. In 1990, she introduced the concept and began providing mobile training to farmers and communities, which helped spread its use for natural cleaning and waste recycling across the world.

The process of making bioenzyme follows a simple 3:1:10 thumb-rule. For every 10 litres of liquid, about 3 kg of fruit (preferably citrus for better cleaning power) or floral petals(marigold, rose etc), 1 kg of jaggery, and 10 litres of clean water are required. These ingredients are placed in a food-grade plastic container with some space left at the top and covered with a lid. First, the jaggery is dissolved in water, after which the chopped peels are added. The mixture is then kept in a shaded area at room temperature for about 90 days, with occasional stirring and removal of gases during the first two to three weeks. During this period, fermentation takes place, and the liquid gradually clarifies while the solids sink. A pleasant sweet–sour smell indicates successful fermentation. Once ready, the liquid is filtered and stored in clean bottles in a cool, dark place. The leftover pulp can be added to compost. For faster fermentation, a spoon of previously made bioenzyme, EM solution, or a jaggery–yeast starter can be added, though this step is optional.

Bioenzyme is a natural, eco-friendly solution that can be used in many areas of our daily life. It works effectively as a floor cleaner when added to water for mopping and is equally useful for cleaning bathrooms, tiles, and other surfaces. In the kitchen, bioenzyme helps in removing oil, grease, and stains, making it a safe alternative to harsh chemical cleaners. It is very effective in eliminating bad odors from dustbins, drains, and toilets, leaving the surroundings clean and fresh. In addition, bioenzyme plays a vital role in gardening, as when used in small amounts, it enriches the soil and promotes healthy plant growth, making it a truly sustainable and versatile household product.

Role in Solid Waste Management (SWM)

Bioenzyme plays a significant role in strengthening Solid Waste Management (SWM) systems by addressing both household and community-level challenges. At the source, fruit and vegetable peels, even floral waste can be diverted from the wet-waste stream to produce bioenzyme, reducing the burden on collection and processing systems while also cutting down methane emissions from landfills. When used in diluted form for spraying in bin rooms, collection vehicles, and around Material Recovery Facilities (MRFs), it effectively controls odour and deters vectors, thereby creating safer and healthier working conditions. As a composting catalyst, its enzyme-rich nature stimulates microbial activity and maintains moisture balance, allowing compost piles to reach higher temperatures more quickly when proper carbon-to-nitrogen ratio and aeration are maintained.

Beyond its technical benefits, bioenzyme fosters behaviour change by engaging households, schools, and resident welfare associations in a simple, low-cost, and eco-friendly practice that strengthens segregation culture and community ownership.

Additionally, adopting bioenzyme in place of synthetic cleaners within municipal or institutional housekeeping contributes to green procurement strategies, reduces chemical footprints, and helps lower recurring costs, making it a sustainable tool in modern waste management.

Bioenzymes: Fresh Air, Healthier Lives

Bioenzymes can play an indirect yet impactful role in reducing air pollution by offering natural alternatives that prevent harmful emissions at various stages of waste and resource management. When organic waste is diverted to make bioenzymes instead of being dumped or landfilled, it prevents anaerobic decomposition that releases methane and foul-smelling gases into the atmosphere. Their use in cleaning and sanitation reduces reliance on chemical-based products, which often release volatile organic compounds (VOCs) and contribute to indoor air pollution. In agriculture, replacing chemical fertilizers and pesticides with bioenzymes lowers the risk of ammonia and nitrous oxide emissions, both significant air pollutants. Thus, by promoting cleaner waste management, safer agriculture, and chemical-free cleaning practices, bioenzymes support improved air quality and contribute to healthier living environments.

Unlocking Green Opportunities for a Sustainable Future

The future of bioenzyme use presents vast opportunities across multiple sectors due to its eco-friendly, low-cost, and versatile nature. In households, it can increasingly replace chemical-based cleaners, offering a healthier alternative for families and reducing chemical pollution in water bodies. In agriculture, bioenzymes hold potential as natural fertilizers and soil enhancers, improving microbial health, aiding pest control, and reducing dependence on synthetic agrochemicals. Within Solid Waste Management, large-scale adoption of bioenzyme production from organic waste can divert tons of biodegradable material from landfills, supporting circular economy goals and mitigating methane emissions. Industries such as textiles, hospitality, and healthcare can explore bioenzyme-based cleaning solutions to meet sustainability standards and cut chemical footprints. Municipalities may integrate bioenzyme into sanitation drives, odour control programs, and green procurement policies, creating employment opportunities through decentralized community-level production units. With rising awareness about sustainable living and the push for green alternatives under global climate goals, bioenzymes could emerge as a mainstream tool for waste valorization, environmental protection, and sustainable livelihoods.

Ms. Anushka Ajay Kajbaje

Advisory Member PEF
Faculty M.Sc. Environment Science and Technology,
M.Arch – Sustainable Architecture

Special Events

Awareness Session on Waste Management with School Students

On September 9, Poornam Ecovision Foundation conducted an engaging awareness session on E-waste management at Delhi Public School, Hinjewadi. The session reached 257 students from Standards 3rd to 7th and saw active participation from 9 teachers, creating a lively learning atmosphere. Earlier, on August 11, 2025, in collaboration with Door Step School, Poornam organized another awareness session on "Waste Management" for Standard VIII students at Sant Tukaram School, Link Road, Pashan. Around 35–40 students actively participated in this session. The team explained the importance of proper waste management and cleanliness in simple, relatable terms, followed by a short written questionnaire to assess students' understanding. In both sessions, the children displayed keen interest and enthusiasm in learning about environmental care, reflecting the growing impact of such initiatives.

Green Warriors: A Step Towards Social Change

On July 16, 2025, citizens of Pune witnessed the impact of recycling through the Bench Donation Program at Pu. La. Deshpande Garden, Sinhagad Road. The event was jointly organized by Pune Municipal Corporation, MNGL, Cummins India Foundation, KPIT, Radio Mirchi, and Poornam Ecovision Foundation.

Benches made from plastic waste collected under the Pehel 2025 Campaign were handed over & around 40 benches in total are crafted by recycling. These benches are being installed in public gardens across Pune.

The inauguration was graced by dignitaries including Mr. Ashok Ghorpade (Joint Commissioner, Garden Department, PMC), Mr. Pawan Karande (JE, Garden Department, PMC), Mrs. Rutuja Paigude (CSR, MNGL), Mr. Yashodhan Bhide (Director, Abhiruchi Mall), Mrs. Avanti Kadam (CSR, Cummins India Foundation), Mr. Tushar Juvekar (CSR Head, KPIT), Mr. Sachin Kulkarni (President, Poornam Ecovision Foundation), Dr. Rajesh Manerikar (CEO, Poornam Ecovision Foundation), and Radio Mirchi representatives RJ Aadhish and Ms Nisha.

Special Events

Recognition for E-waste Management Efforts

On July 25, 2025, at Bhandarkar Oriental Research Institute, Pune, Poornam Ecovision Foundation was honored for its remarkable work in e-waste management.

The "Parayavaran Gaurav" Award was presented to Dr. Rajesh Manerikar, CEO of Poornam, by Mr. Siddhesh Kadam (Chairman, Maharashtra Pollution Control Board) and Mr. Rajendra Mirje (Vice President, Vishweshwar Cooperative Bank Ltd., Pune).

This recognition at the state level reinforces Poornam's commitment to environmental conservation and its journey in the right direction.

Eco-friendly Rakhi Workshop at Ganesh Residency, Wagholi

On the occasion of Raksha Bandhan, an Eco-friendly Rakhi Workshop was organized for children at Ganesh Residency, Wagholi, under the guidance of Eco-friend Ms. Manisha Arak.

Using seeds and household materials, children created beautiful and sustainable rakhis. These handmade rakhis were then tied to their brothers and friends. The activity brought joy, creativity, and inspired the children to adopt eco-friendly practices in festive celebrations.

Special Events

Celebrating Freedom and Sustainability Poornam at Ganesham Society

On Independence Day, representatives from Poornam's Volunteer Engagement team Mr. Abhijeet Dodke and Ms. Rohini Sonawane were invited as Chief Guests at Ganesham Society, Pimple Saudagar.

Residents—children, parents, and grandparents—came together to celebrate. Poornam shared its vision and sustainable initiatives, receiving warm appreciation from the society. Many residents also expressed interest in joining hands with Poornam's work.

Independence Day Mega Drive at Chhatrapati Sambhajinagar

In collaboration with CSN and other social organizations, Poornam Ecovision Foundation organized a mega e-waste and plastic collection drive in Chhatrapati Sambhajinagar. Across 50+ collection centers, citizens actively participated & collected 600 Kg E-waste & 50 Kg plastic, demonstrating their responsibility toward a sustainable future. The drive highlighted how collective efforts can lead us toward a greener tomorrow.

Special Events

Annual Recognition Ceremony
E-waste Awareness & Collection Project

On August 21, 2025, the Annual Recognition Ceremony of the E-waste Awareness & Collection Project was held at J.N. Tata Assembly Hall, Shivaji Nagar, Pune. The initiative is a joint effort by PMC, Cummins India Foundation, KPIT, Poornam Ecovision Foundation, and Janwani.

The evening brought together stakeholders, volunteers, and partners to celebrate collective efforts toward e-waste awareness and sustainable waste management. The event honored the contributions of individuals and organizations whose dedication has made a measurable impact on the environment.

The ceremony was a strong reminder of the power of community action and reinforced our shared vision of a greener, cleaner future.

कचरा : नव्हे सोनं

आपण त्याच्याकडे नेहमीच उपेक्षेच्या नजरेने पाहिले आहे. जणू तो आपल्या जीवनाचा एक टाकाऊ, नकोसा झालेला भागच आहे. त्याला दिलेली जागाही तात्पुरती असते. एका घराच्या कोपऱ्यात, फक्त एक दिवसापुरती. दुसऱ्या दिवशी मात्र आपण त्याला घराबाहेर फेकून देतो जणू तो आता कायमचाच परका झाला आहे. जसे काही वेळा व्यसनाधीन, चुकीच्या वाटेवर गेलेली मुले पालकांना नकोशी वाटतात आणि अखेरीस त्यांना घराबाहेरचा रस्ता दाखवला जातो आता तुझं तू पाहा, असा शेवटचा निरोप देत. अगदी तसाच व्यवहार आपण कचऱ्याशी करतो. पण जर आपण क्षणभर थांबून विचार केला, तर कदाचित कळेल की, जसा एखादा बिघडलेला मुलगा योग्य मार्गदर्शनाने सुधारू शकतो आणि देशाच्या विकासात एक संसाधन म्हणून मोलाची भूमिका बजावू शकतो, त्याचप्रमाणे कचऱ्यालाही योग्य प्रक्रियेच्या साहाय्याने संसाधनात रूपांतरित करता येऊ शकते. त्याच्यापासून नवउत्पादने तयार होऊ शकतात, जे केवळ पर्यावरणपूरकच नसून तरुणांसाठी उद्योजकीय संधींचाही मार्ग मोकळा करू शकतात.

हेच कार्य गेली १३ वर्षे 'पूर्णम इकोव्हिजन फाउंडेशन' करत आहे. जीचे मुख्य कार्यक्षेत्र जरी पुणे असले तरी दिवसेंदिवस पिंपरी-चिंचवड, छ. संभाजीनगर, नाशिक, गोवा व बंगळूरुपर्यंत क्षेत्राचा विस्तार वाढत आहे. ही संस्था कोणत्याही प्रकारच्या कचऱ्याकडे (ओला, सुका, ई-कचरा, कापड, प्लास्टिक इत्यादी) केवळ कचरा म्हणून न पाहता त्याकडे एक मौल्यवान संसाधन म्हणून पाहते. ती या कचऱ्यापासून नवकल्पनांद्वारे विविध उपयोगी वस्तू, उत्पादने व तंत्र विकसित करते. या उत्पादनांचा उपयोग समाजासाठी उपयुक्त ठरेल अशा रीतीने केला जातो आणि त्यांची विक्रीही सामाजिक उद्दिष्ट लक्षात घेऊन केली जाते. या प्रक्रियेतून मिळणारा निधी समाजाच्या शाश्वत विकासासाठीच खर्च केला जातो.

निर्माण होणाऱ्या कचऱ्याला संसाधनामध्ये रूपांतर करण्याची ही 'पूर्णम'ची पद्धत ही केवळ तांत्रिक नव्हे तर पर्यावरणविषयक समस्यांकडे शाश्वत दृष्टिकोनातून पाहणारी एक सामाजिक चळवळ आहे. ही पद्धत समाजाच्या विचारसरणीत सकारात्मक बदल घडवत आहे.

पर्यावरणाची काळजी घेतली पाहिजे, प्लास्टिकचा वापर टाळला पाहिजे, आपण वापरत नसलेले कपडे दुसऱ्याला वापरण्यासाठी दिले पाहिजेत असं आपण आतापर्यंत हजारो वेळा ऐकलं किंवा वाचलं असेल, पण या सर्वांची प्रत्यक्षात अंमलबजावणी फारच तूरळक, पण पूर्णमने अल्पावधीतच केलेली परिणामकारक व दूरदृष्टीपूर्ण कामगिरी निश्चितच उल्लेखनीय ठरते.

परिपूर्णम... कपडे तुमचे कौशल्य आमचे!

आपल्यातल्या काही जणांना 'बोहारीण' नक्कीच आठवत असेल. त्या गावोगावी फिरत, प्रत्येक घरात जाऊन वापरात नसलेले जुने कपडे गोळा करायच्या. त्या बदल्यात भांडी द्यायच्या कधी ताटं, वाट्या, डबे, तर कधी चमचे. त्यामुळे घरातील नकोसे झालेले कपडे उपयोगात यायचे आणि कचऱ्याचे प्रमाणही कमी व्हायचे.

पण आता बोहारीण येणं बंद झालंय. त्यांचं कामही हळूहळू विस्मरणात गेलं. आता तर कोणीतरी वापरलेले कपडे पुन्हा वापरणं म्हणजे प्रतिष्ठेला धक्का, असे मानले जाते. त्यात आता दिवसेंदिवस येणाऱ्या नवं-नवीन -ट्रेंडी कपड्यांच्या खरेदीचा ओघ वाढला आहे. याचा परिणाम असा की, वापरात नसलेले कपडे साठतच चालले आहेत. यावर उपाय म्हणून

पूर्णमने फॅब्रिक कचऱ्यामुळे निर्माण झालेल्या समस्या लक्षात घेऊन थोडे वेगळ्या पद्धतीने यावर उपाय शोधण्यास सुरुवात केली आणि या कापडी कचऱ्याला आपला कच्चा माल समजून त्यापासून अद्ययावत, दर्जेदार, आकर्षक व ट्रेंडी कापडी वस्तू बनवायला सुरुवात केली. संस्थेची पुण्यात वडगाव बुद्रुक,गोखले नगर, हडपसर आणि कोंढवा येथे चार केंद्रे असून, त्या ठिकाणी महिलांना शिवणकामाचे प्रशिक्षण देण्यात येते आणि प्रशिक्षणानंतर त्यांना संस्थेमध्येच रोजगाराची संधी उपलब्ध करून दिली जाते.

सुरुवातीपासून ऑगस्ट २०२५ पर्यंत सोसायटी ड्राइव्ह, डोअर टू डोअर कलेक्शन आणि इतर स्तरांवरच्या मोहिमांमधून १ लाख किलोंपेक्षा अधिक फॅब्रिक कचरा गोळा केला गेला, ज्यापैकी ८२५०० किलोहून जास्त कपडे गरजू व्यक्तींना दान करण्यात आले. या जमा केलेल्या कपड्यापासून ९० पेक्षा जास्त प्रकारच्या बॅग, पाऊच, पर्स अशा वस्तू तयार केल्या जात आहेत. या उपक्रमामुळे थेट ५०० पेक्षा जास्त महिलांना रोजगाराची संधी मिळाली आहे. या प्रकल्पातून स्पष्ट होते की, पूर्णम वापरात नसलेल्या कपड्याला संसाधन म्हणून पाहून त्याचा प्रभावी व शाश्वत उपयोग करत आहे.

ग्रीन कन्सल्टन्सी :
या उपक्रमाचे चार महत्वाचे घटक आहेत. प्रथम, घरगुती ओल्या कचऱ्याचे सेंद्रिय खतात रूपांतर करणे. यामध्ये पूर्णमची टीम स्थानिकांना सोसायटीमध्ये ओल्या कचऱ्यावर कशी प्रक्रिया करायला पाहिजे यासाठी मार्गदर्शन करते.घरगुती ओल्या कचऱ्याचे घरच्या घरी यासाठी एका घरासाठी पुरेसे पडेल असे कंपोस्ट कीट संस्थेने तयार केले आहे. अनेक निवासी सोसायट्या संस्थेला जोडलेल्या आहेत ज्या ठिकाणी पूर्णम स्वतः लक्ष देऊन खतनिर्मिती करण्यासाठी प्रोत्साहन देते. या सर्वांचा सामाजिक दृष्ट्या सकारात्मक परिणाम म्हणजे पर्यावरण प्रदूषण रोखले जाते, आजू-बाजूचा परिसर स्वच्छ राहतो व महानगरपालिकेच्या डोक्यावरील भार देखील कमी होतो. या प्रकल्पातील दुसरा घटक म्हणजे, जैविक कचऱ्याच्या साहाय्याने बायोगॅस निर्मिती करून घरातील स्वयंपाकघरात इंधन म्हणून त्याचा उपयोग करणे. तिसरा घटक, पर्जन्य जलसंधारण होय. आज पुण्यापासून काही किलोमीटर अंतरावर टँकरने पाणी पोहचवावे लागत आहे. कितीतरी क्षेत्रे दुष्काळाच्या छायेत आहेत. अशा वेळी पावसाचे पाणी वाया न जाऊ देता, ते जमिनीत मुरविणे किंवा सोसायटीच्या ठिकाणी साठण्यासाठी फाउंडेशन आधुनिक तत्त्वांवर आधारित अशी जलसंधारण पद्धती वापरते. पूर्णमच्या वतीने काही सोसायट्यांमध्ये ही यंत्रणा बसविण्यात आली आहे. हा प्रकल्प ग्रामीण दुष्काळी भागात राबवून पर्जन्य जल व्यवस्थापनसाठी मदत देखील झाली आहे. चौथा घटक म्हणजे पर्यावरणपूरक जीवनशैलीचा प्रसार करण्यासाठी विविध स्तरांवर कार्यशाळा अथवा जनजागृती सत्र घेणे.

दररोज साधारण ११०० किलोहून अधिक ओल्या कचऱ्यापासून सेंद्रिय खतनिर्मिती करण्यात येते. तसेच वैयक्तिक स्तरावर ५१ पेक्षा जास्त घरांमध्ये खतनिर्मिती करण्याचे 'कीट ' देण्यात आले आहे. पर्जन्य जलसंधारणाबाबत उल्लेखनीय बाब म्हणजे ३० लाख लिटरहून जास्त पावसाच्या पाण्याची साठवणूक प्रकल्पांमार्फत केली जाते.

ई-यंत्रण :
ई-वेस्ट म्हणजे विजेवर चालणारे असे उपकरण जे आता वापरात नाही. उदा. टीव्ही, मोबाईल, फ्रीझ, हेड फोन अशी असंख्य उदाहरणे देता येतील. अन्य कचऱ्यापेक्षा ई-कचऱ्याबाबत तशी फारशी जनजागृती झालेली नाही. त्यामुळे नागरिक कचरा देत असताना ई-कचरा वेगळा करत नाहीत. हल्लीचाच एक अहवाल सांगतो की, पुणे शहरात आयटी क्षेत्राचा झपाट्याने विकास होत असताना, ई-कचऱ्याचे व्यवस्थापन मोठं आव्हान बनलं आहे. पुणे महापालिकेने काही स्वयंसेवी संस्थांशी भागीदारी केली असली तरी, प्रत्यक्षात ९०% ई-कचऱ्याची विल्हेवाट अनौपचारिक (Informal

sector) मार्गांनीच होते. यामागे पायाभूत सुविधा व कुशल मनुष्यबळाची कमतरता हे प्रमुख कारण आहे. ई–कचरा पर्यावरणदृष्ट्या खूपच हानिकारक आहे. ई–कचऱ्यात असलेले विषारी रसायनं माती व पाण्याला दूषित करून पर्यावरण आणि आरोग्यावर गंभीर परिणाम करतात. तसेच पुनर्वापरायोग्य मौल्यवान घटक वाया जातात आणि कचरा व्यवस्थापनावर अतिरिक्त ताण येतो. संस्थेमार्फत नियमित संकलन मोहीम आणि मेगा–ड्राईव्ह आयोजित करून मोठ्या प्रमाणात ई–कचरा व प्लास्टिक गोळा केले जाते. या गोळा केलेल्या कचऱ्यात काही अशीही उपकरणे असतात ज्यांना दुरुस्त करणे सोपे असते. परिणामी अशा दुरुस्त केलेल्या उपकारणांना (उदा. लॅपटॉप, मोबाईल) गरजू व्यक्तींना किंवा शाळांना दान केले जाते व अन्य सर्व ई–कचरा शासन मान्यता प्राप्त ई–वेस्टची विल्हेवाट करणाऱ्या संस्थांना दिले जाते.

ई–वेस्टकडे विद्यार्थ्यांनी नव्या दृष्टिकोनातून बघावे यासाठी Best Out of E-Waste (BOEC) अशी स्पर्धा आयोजित केली जाते. जी इयत्ता १ ली ते १० वीपर्यंतच्या विद्यार्थ्यांसाठी आयोजित केली जाते. या स्पर्धेमध्ये विद्यार्थी त्यांच्या वैज्ञानिक ज्ञानाचा आणि सर्जनशीलतेचा वापर करून नाविन्यपूर्ण प्रकल्प सादर करतात. गेल्या सहा वर्षांपासून सुरु झालेली ही स्पर्धा, जी फक्त तीन शाळांपासून सुरू झाली होती, आज पुणे शहरातील ५० हून अधिक शाळांपर्यंत पोहोचली आहे. आत्तापर्यंत सुमारे ३५० टनांहून जास्त ई–वेस्ट आणि १५० टनांहून जास्त प्लास्टिक कचरा गोळा केला गेला. संस्थेच्या पुढाकाराने ५३ टनांहून अधिक ई–वेस्ट डोअर टू डोअर संकलन सेवेमधून गोळा केला आहे. आजपर्यंत गोळा केलेल्या ई–वेस्टमधील ९००+ लॅपटॉप व कॉम्प्युटर दुरुस्त करून विद्यार्थ्यांना, शाळांना आणि गरजू व्यक्तींना दिले गेले.

स्वयंसेवक जोडणी प्रकल्प :

पूर्णम इकोव्हिजन फाउंडेशनच्या माध्यमातून राबविण्यात येणारा स्वयंसेवक जोडणी प्रकल्प (Volunteer Engagement Program - VEP) हा प्रकल्प, सामाजिकदृष्ट्या बांधिल आणि नेतृत्वक्षम तरुण घडविणारा महत्त्वपूर्ण उपक्रम आहे. पर्यावरण रक्षणासाठी काहीतरी योगदान देण्याची इच्छा असलेल्या शाळा, कॉलेजमधील विद्यार्थी तसेच विविध कंपन्यांतील कर्मचारी यांना स्वयंसेवक म्हणून या प्रकल्पात सामावून घेतले जाते. संस्थेच्या विविध उपक्रमांमध्ये सहभागी करून त्यांच्यात कार्यकुशलता, नेतृत्वगुण आणि सामाजिक जाणिवा विकसित करण्याचे कार्य या प्रकल्पाद्वारे केले जाते.सर्व उपक्रमांमध्ये ३००० हून अधिक स्वयंसेवकांनी सक्रिय सहभाग नोंदवून ६००० तासांहून अधिक सेवा दिली.

Center for Applied Research in Environment (CARE) :

आज पर्यावरणात जशा अनेक समस्या आहेत तशाच त्या समस्यांमध्ये अनेक संधीदेखील आहेत. या संधी ओळखून भारतातील शेतकरी आपल्या कल्पनेच्या जोरावर नवीन नवीन तंत्रे विकसित करत असतो. अशा तंत्रांना मोठ्या स्तरावर वापरण्यासाठी काय केले पाहिजे व अशाच प्रकारची तंत्रे अजून कशी विकसित केली जाऊ शकतील याचा अभ्यास या प्रकल्पात केला जातो. पर्यावरणात आज अनेक समस्या आहेत. त्यावर आधुनिक पद्धतीच्या काय उपाययोजना असू शकतात यावर संशोधन करण्यासाठी संशोधक तसेच इंटर्नना घेऊन या प्रकल्पात संशोधन केले जाते.

या प्रकल्पात पर्यावरण आणि शाश्वत विकासासंदर्भातील संशोधन, धोरणे आणि विद्यार्थी सहभाग वाढवण्यासाठी कार्य केले जाते. G20 च्या भारतीय अध्यक्षतेदरम्यान, याअंतर्गत C20 अंतर्गत "LiFE & Waste" या विषयाचे समन्वयन केले.
मार्च २०२३ ते मे २०२३ या कालावधीत C20 LiFE च्या "LiFE & Waste" या विषयाचे समन्वयक म्हणून पूर्णमने सामाजिक जनजागृतीसाठी अनेक प्रभावी उपक्रम राबवले. देशातील ८ शहरांमध्ये ९ चौपालांचे (बैठकी)आयोजन करून ५४ सामाजिक संस्था, ५० व्यावसायिक आणि ९४ विद्यार्थ्यांचा सहभाग मिळवण्यात आला. त्यानंतर "Towards Sustainable Future" या शिर्षकाखाली ६ वेबिनार घेण्यात आले, ज्यामध्ये ३३० हून अधिक सहभागींनी भाग घेतला

आणि ६ नामवंत वक्त्यांनी सहभाग घेतला. तसेच २ पॅनल चर्चासत्रांमधून 'कचरा व्यवस्थापन' संदर्भातील प्रभावी उपाययोजना आणि धोरणात्मक दृष्टीकोनांचा सखोल विचार झाला. या सर्व उपक्रमांच्या आधारावर ५ धोरणात्मक आराखडे तयार करण्यात आले, जे G20 शिफारसींसाठी मार्गदर्शक ठरले. या आराखड्यांमधून १० महत्त्वाच्या धोरणात्मक क्षेत्रांचा व ४० कृतीयोग्य उपाययोजनांचा समावेश करण्यात आला.

पूर्णम इकोव्हीजन फाउंडेशनची स्थापना होऊन फक्त १३ वर्षे झाली आहेत. पण संस्थेचे कार्य आणखी पुढे नेण्यासाठी काही मोजक्या संस्था,शासन व काही पर्यावरण कार्यकर्त्यांचा हातभार लागून चालणार नाही, तर त्यासाठी सर्व भारतवासियांनी या चळवळीत उतरले पाहिजे व आपापला वाटा उचलून कार्य केले पाहिजे. युवकांकडे असलेल्या क्षमता व नाविन्यपूर्ण कल्पना यामुळे युवकांकडून पर्यावरण संरक्षण क्षेत्रात भरीव कार्य पार पडेल अशी आशा संस्था बाळगते.

कचऱ्यातून संपत्ती निर्माण करणारे पूर्णमचे कार्य म्हणजे पर्यावरण संरक्षण आणि सामाजिक परिवर्तन यांचे अद्वितीय मिश्रण आहे. त्यांच्या नावीन्यपूर्ण उपक्रमांमुळे केवळ कचऱ्याचे व्यवस्थापन सुलभ झाले नाही, तर त्यातून उपयुक्त उत्पादने निर्माण करून रोजगार आणि उद्योजकतेच्या नव्या वाटाही खुल्या झाल्या आहेत. 'कचराही संसाधन ठरू शकतो' हे या संस्थेने कृतीतून सिद्ध केले आहे.

श्री. गुरुदास लांबर
प्रकल्प समन्वयक
पूर्णम इकोव्हिजन फाऊंडेशन

(सृष्टीज्ञान जून-२०२५ मध्ये प्रकाशित लेख)

Upcoming event

E-waste collection drives on the occasion of festive season:

This Diwali, let's illuminate not just our homes but also our planet's future!

Poornam Ecovision invites you to organize an **E-waste and plastic collection drive** in your society. Give your old electronics and unused plastic a meaningful second life through responsible recycling. Citizens can donate E-waste to our Door to Door Collection service. Together, let's turn this festival of lights into a truly green and sustainable celebration!"
To arrange a drive contact us on 7722055851.

Door to Door

E-Waste Collection

Scan the QR Code

Scan the QR Code to donate to **Poornahuti.**

Door to Door

Fabric Collection

Scan the QR Code

We have recently relocated to

Kaushalya Niwas, Survey No. 41/B/1 Charwad Road, Sinhgad Rd, Jadhav Nagar, Vadgaon Budruk, Pune, Maharashtra 411041.

E-mail: contact@poornamecovision.org
Contact No.: 020-29521862
Website : www.poornamecovision.org
New Shop Page : www.paripoornam.org.in